U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyň: **a) A. K.**, **b) nezl. M. K.**, **c) nezl. A. K.**, **d) nezl. M. K.**, zast. Mgr. Radimem Struminským, advokátem, se sídlem Svornosti 2, Havířov - Město, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 12. 2011, č. j. 64 Az 10/2011 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupci žalobkyň Mgr. Radimu Struminskému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 5.760 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobkyň nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 20. 5. 2011, č. j. OAM-1-525/VL-10-HA03-R2-2007, žalovaný neudělil žalobkyním a) až c) mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je snaha vyhnout se návratu do Ruska z obavy z dalšího možného jednání bývalého přítele žalobkyně a), který jí v době pobytu v České republice vyhrožoval, fyzicky ji napadal a mohl by tak činit i po jejich návratu. Jménem nezletilých dětí žalobkyně a) žádala o mezinárodní ochranu z důvodu sloučení rodiny.

Rozhodnutím ze dne 27. 5. 2011, č. j. OAM-1-775/VL-01-HA03-2007, žalovaný neudělil žalobkyni d) mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava z případného návratu do Ruska, kde by žalobkyně

d) mohla být ohrožena ze strany bývalého přítele žalobkyně a). Dalším důvodem byla snaha o sloučení rodiny.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 12. 12. 2011, č. j. 64 Az 10/2011 - 39, žaloby proti oběma zmíněným rozhodnutím žalovaného zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a České republice se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Proti tomuto rozsudku podaly žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) včas kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a požádaly o ustanovení zástupce.

Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 14. 3. 2012, č. j. 4 Azs 14/2012 - 22, ustanovil zástupcem stěžovatelek pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Radima Struminského, advokáta, který podáním ze dne 23. 4. 2012 kasační stížnost doplnil.

Při posuzování přípustnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud shledal, že některé námitky a tvrzení stěžovatelky poprvé uvádějí až v kasační stížnosti. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *„ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. má zabránit tomu, aby se v kasační stížnosti uplatňovaly jiné právní důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s., nebo ty, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl. … Naproti tomu § 109 odst. 4* [nyní odst. 5] *s. ř. s. brání tomu, aby se kasační stížností neuplatňovala skutková nova, ať již nastala před nebo po rozhodnutí krajského soudu. K takovým námitkám by Nejvyšší správní soud nepřihlížel, tj. zacházel by s nimi v řízení o kasační stížnosti tak, jako by tu vůbec nebyly.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 419/2004, www.nssoud.cz).

V kontextu citovaného judikátu považuje Nejvyšší správní soud za nepřípustnou námitku, která byla uplatněna v doplnění kasační stížnosti a směřuje proti neudělení humanitárního azylu. Tento důvod stěžovatelky neuplatnily v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohly (srov. § 104 odst. 4 s. ř. s.). Tvrzení stěžovatelek, že v České republice navštěvují školu, školku, uměleckou školu a mají zde vytvořeno zázemí, ze kterého by při neudělení mezinárodní ochrany byly vytrženy, což by se projevilo na jejich psychickém stavu, představuje skutkové novum, k němuž Nejvyšší správní soud nemůže přihlížet (srov. § 109 odst. 5 s. ř. s.).

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s., zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelek. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovatelkám byla soudní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jejich věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelek a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatelek.

Zákonný pojem *„přesah vlastních zájmů stěžovatele“*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech:

1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*;
2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu;
3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. *judikatorní odklon*. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
4) další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*. Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
    a) krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu;
    b) krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.*

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán *přesah vlastních zájmů stěžovatele*, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné, ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když

výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany není jenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svou stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený v § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V projednávané věci uplatnily stěžovatelky jako důvod přijatelnosti kasační stížnosti tvrzení, že krajský soud nerespektoval konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu a schválil postup žalovaného, který bez dalšího vyloučil soukromé osoby z množiny původců pronásledování či hrozby vážné újmy, aniž zkoumal schopnost a ochotu ruských státních orgánů opatřit ochranu před členy militantních skupin. Napadený rozsudek označily stěžovatelky za nepřezkoumatelný, neboť v něm absentuje vypořádání se s řadou okolností, které jsou inherentní žalobním bodům tvrdícím porušení ustanovení § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu.

Stěžovatelky v kasační stížnosti namítaly, že stěžovatelka a) byla podrobena pronásledování ze strany soukromé osoby ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. a) směrnice Rady Evropské unie č. 2004/83/ES a žalovaný tuto skutečnost nijak nevyvracel. Stěžovatelky nesouhlasily s tím, že výpověď stěžovatelky a) ve správním řízení postrádá prvky, jaké by měla vykazovat pravdivá výpověď. Zdůraznily, že je třeba vzít v potaz délku časového úseku mezi výpovědí stěžovatelky a) a výpovědí jejího bývalého přítele; zohledněn měl být také jejich vzájemný vztah oběti a původce pronásledování. Správní orgán i krajský soud zcela ignorovaly otázku efektivity a dostupnosti ochrany údajně poskytované v zemi původu; to se promítlo i do závadnosti posouzení možnosti vnitřního přesídlení. Stěžovatelka a) je matkou tří nezletilých dcer, o které celodenně pečuje, a nemá tudíž možnost výdělku. V případě návratu do Ruska by se s dětmi musela vrátit k rodičům, což je první místo, kde by je její bývalý přítel hledal. Stěžovatelky namítaly, že si žalovaný nevyhledal řádné a aktuální informace o zemi původu a vycházel především z podkladů z roku 2008. Skutkový stav ohledně doplňkové ochrany tudíž nebyl zjištěn v souladu se zásadou materiální pravdy. Stěžovatelky také poukázaly na rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Azs 48/2008 a 6 Azs 235/2004. Dále namítaly, že krajský soud zcela rezignoval na vypořádání se s jejich písemně předloženou argumentací včetně odkazů na judikaturu Nejvyššího správního soudu.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelky zopakovaly, že krajský soud dostatečně nezkoumal schopnost a ochotu ruských státních orgánů opatřit jim ochranu před pronásledováním ze strany bývalého přítele stěžovatelky a) a otce stěžovatelek b) až d). Stěžovatelky měly za prokázané, že byly podrobeny domácímu násilí, týrání a nyní mají oprávněné obavy o svůj život a zdraví. Stěžovatelce a) její matka sdělila, že bývalý přítel se byl v místě pobytu matky na stěžovatelky ptát a vyhrožoval jí. Policie na to matce stěžovatelky a) řekla, že se jedná o domácí rozepře a nic se nebude řešit. Stěžovatelky poukázaly na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Azs 49/2008 a konstatovaly,

že krajský soud dostatečně nezkoumal okolnosti pro udělení azylu z důvodu domácího násilí.

Nejvyšší správní soud předesílá, že ve věci mezinárodní ochrany stěžovatelek a) až c) již v minulosti rozhodoval. Rozsudkem ze dne 29. 7. 2009, č. j. 4 Azs 31/2009 - 93, Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 2. 2009, č. j. 64 Az 76/2007 - 56, jímž bylo zrušeno předchozí rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany stěžovatelek a) až c). V odůvodnění Nejvyšší správní soud mimo jiné konstatoval, že *„... došlo-li k žalobkyněmi tvrzenému domácímu násilí na území České republiky, nelze tuto skutečnost shledat relevantním důvodem v řízení o udělení mezinárodní ochrany, neboť tyto jevy se udály mimo mocenský dosah orgánů Ruské federace, a tudíž ruské státní úřady nemohly zasáhnout. Chyběla zde tedy reálná spojitost obav žalobkyně sub a) a faktického jednání ruských státních orgánů vůči její osobě. Tato teze platí z pohledu posuzování podmínek udělení azylu, neboť skutečně nelze za důvod pronásledování, či obavy z něj považovat skutečnosti, které nastaly až po realizovaném odchodu ze země.“*

Ve zmíněném rozsudku Nejvyšší správní soud dále podotkl, že *„... tvrdila-li žalobkyně skutečnosti, které by za určitých okolností mohly být důvodem pro udělení doplňkové ochrany, není rozhodné, že k nim nedošlo na území země původu, jestliže lze dospět k závěru, že tyto skutečnosti mohou na území domovské země žalobkyně nastat. Jestliže tedy žalobkyně tvrdila, že by byla v Rusku vystavena domácímu násilí ze strany svého bývalého partnera, musí správní orgán posoudit, zda je tato její obava oprávněná a zda by měla žalobkyně možnost získat ochranu ze strany orgánů země původu. Samozřejmým předpokladem tohoto posouzení je věcné projednání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, v rámci kterého má správní orgán povinnost shromáždit takové zdroje informací, které budou, aktuálně, relevantně, důvěryhodně, transparentně a celistvě vypovídat o situace v dané zemi v souvislosti s potenciálním nebezpečím vážné újmy. ... V daném případě tedy nebyly splněny podmínky zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve smyslu § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.“*

V projednávané věci žalovaný postupoval a rozhodl zcela v souladu se shora uvedenými požadavky, neboť žádosti stěžovatelek přezkoumal věcně. Dostál také požadavkům na kvalitu informací o zemi původu, které Nejvyšší správní soud vyjmenoval v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1825/2009. Podle tohoto rozsudku *„[i]nformace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“* Kromě stěžovatelkami zmiňované zprávy z roku 2008 vycházel žalovaný také ze Zprávy o dodržování lidských práv v Rusku za rok 2009, vydané Ministerstvem zahraničních věcí USA dne 11. 3. 2010, nebo z Informace o možnostech stížností na postup policie v Rusku, vydané Ministerstvem zahraničních věcí dne 12. 10. 2010.

K soukromé osobě, jakožto původci vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu, se Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57. Uvedl, že *„[p]ro posouzení, zda je ochrana před vážnou újmou ze strany státu, kam má být žadatel navrácen, dostatečná, se uplatní výkladové pravidlo čl. 7 odst. 2 směrnice Rady 2004/83/ES, podle něhož se má zpravidla za to, že ochrana je poskytována, jestliže stát, či strany*

nebo organizace ovládající stát učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup." Naplnění těchto požadavků nebylo v projednávané věci vyvráceno; ostatně také ve věci sp. zn. 3 Azs 48/2008, na kterou stěžovatelky odkazují, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že státní orgány další postsovětské republiky - Kyrgyzstánu poskytují účinnou ochranu před domácím násilím a žadatelka v dané věci nemá nárok na doplňkovou ochranu.

Za situace, kdy nebylo vyvráceno, že země původu stěžovatelek činí přiměřené kroky k zabránění způsobení vážné újmy a stěžovatelky mají k této ochraně přístup, zůstává posouzení možnosti vnitřní ochrany, stejně tak jako otázka, zda lze výpověď stěžovatelky a) považovat za věrohodnou, či nikoliv, bez vlivu na správnost závěrů žalovaného a krajského soudu.

Nejvyšší správní soud dále poukazuje na svůj rozsudek ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 - 47, podle kterého *správní orgán nemá povinnost sám domýšlet důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné*. Podobně v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, Nejvyšší správní soud uvedl, že *správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá*. Tvrzení stěžovatelek byla vyvrácena a jiné důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany stěžovatelky v průběhu správního řízení neuvedly, podmínky pro udělení mezinárodní ochrany proto splněny nebyly.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu (všechna zmiňovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz) poskytuje dostatečnou odpověď na veškeré přípustné námitky podávané v kasační stížnosti a jejím doplnění.

Nejvyšší správní soud nezjistil existenci stěžovatelkami uplatněných důvodů přijatelnosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelek. Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl.

Nad rámec potřebného odůvodnění Nejvyšší správní soud konstatuje, že nucený návrat stěžovatelek do Ruska je s ohledem na míru jejich začlenění do společnosti v České republice prakticky vyloučen; to platí zejména ve vztahu k nezletilým stěžovatelkám, které se v České republice narodily a prožily zde celý svůj dosavadní život. Správní orgány by v dalších řízeních týkajících se stěžovatelek měly k těmto skutečnostem přihlédnout.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Odměna soudem ustanovenému zástupci stěžovatelek Mgr. Radimu Struminskému, advokátovi, byla stanovena podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní

tarif), ve znění pozdějších předpisů. Zástupce stěžovatelek učinil v řízení o kasační stížnosti tyto úkony právní služby: první porada s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu a písemné podání soudu ve věci samé (doplnění kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Ustanovenému zástupci náleží odměna za dva úkony právní služby ve výši 2.100 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 advokátního tarifu a režijní paušál podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za každý úkon, celkem tedy 4.800 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce jednal toliko se stěžovatelkou a) a jeho činnost nebyla nikterak komplikována tím, že současně zastupoval i její nezletilé dcery, Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zvýšení jeho odměny podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu. Zástupce stěžovatelek doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměna zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 20 % z částky 4.800 Kč, tj. 960 Kč. Zástupci stěžovatelek bude vyplacena částka ve výši 5.760 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatelek, které jsou osvobozeny od soudních poplatků, nese stát (srov. § 35 odst. 8 a § 60 odst. 4 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. srpna 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu